

RASERI PÅ TEMPELPLASSEN

Dette Hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Matteus, kapittel 21, vers 10 til 17.

¹⁰ Da han dro inn i Jerusalem, ble det uro i hele byen, og de spurte: «Hvem er dette?»

¹¹ Og mengden svarte: «Det er profeten Jesus fra Nasaret i Galilea.» ¹² Så gikk Jesus inn på tempelplassen og jaget ut alle dem som solgte og kjøpte der. Han veltet pengevekslernes bord og duehandlernes benker ¹³ og sa til dem: «Det står skrevet: *Mitt hus skal kalles et bønnens hus. Men dere gjør det til en røverhule.*»

¹⁴ På tempelplassen kom noen blinde og lamme til ham, og han helbredet dem. ¹⁵ Men

da overprestene og de skriftlærde så undrene han gjorde og hørte barna som ropte i helligdommen: «Hosianna, Davids sønn!» ble de forarget ¹⁶ og spurte ham: «Hører du hva de sier?» «Ja», svarte Jesus. «Har dere aldri lest: *Fra småbarns og spedbarns munn har du latt lovsang lyde!*»

¹⁷ Så forlot han dem og gikk ut av byen, til Betania. Der ble han natten over.

Slik lyder Herrens ord.

*

Liker du at noen pirker borti deg? Hakker på deg? Irettesetter deg? Anklager deg? Utøser sin vrede over deg? Det gjør du sikkert ikke. Det gjør ikke jeg heller!

I dag møter vi en usedvanlig forarget Jesus. Han irettesetter en gruppe mennesker, iscenesatt av fysiske handlinger. En tøff og ramsalt Jesus treffer mennesker på deres ømmeste og mest sensitive punkt i deres liv. Jesus rammer deres dypeste overbevisning og trospraksis. Er det rart at det ble bråk? For ba han ikke om bråk?

*

Det som skjedde på tempelplassen var ganske dyptgripende. Tilhørernes Worldview, som man sier på engelsk, eller verdensanskuelse på norsk, ble berørt. Og akkurat dét er ikke til å spøke med. Min lærer og hovedveileder da jeg studerte i USA for mange år siden (professor Paul Hiebert), foreleste og skrev mye om temaet

Worldview. Folks verdensanskuelse handler om "det mest fundamentale og omfattende syn på virkeligheten som deles av et folk i en felles kultur», sa han. Det berører menneskers mentale bilde av virkeligheten og det som gir tilværelsen «mening». Det var dette Jesus berørte på tempelplassen den dagen.

Min erfaring fra den internasjonale arena har lært meg at man skal trå varsomt når en nærmer seg de dypeste lag av menneskers tro, overbevisning og livstolkning. Disse lagene illustreres gjerne ved det konkrete; det synlige. Men når mennesker oppsøker sine kirker, templer, gudshus og offersteder reflekteres noe langt «mer enn» det vi ser. Ritualer og handlinger avspeiler en

forbindelse til noe annet, til noe utenfor oss selv. Noe som er større enn oss selv.

*

Da Jesus beveget seg inn på tempelplassen, trådte han på hellig grunn. Her var folk samlet for å be, for å tilbe sin Gud, for å ofre, for å møte Himmelen og jordens skaper gjennom ritualer og religiøs praksis.

Jesus visste hva han gikk til. Han var selv, fra barnsben av, opplært i jødisk tro og religiøs praksis. Det var nok derfor lite trolig deres religiøse praksis som sådan som forårsaket hans vrede. Det var nok heller hvordan deler av denne praksisen hadde utartet seg, han reagerte på.

Religion var blitt «kommers»! Religion var blitt business! Deres sentralhelligdom hadde blitt et sted hvor noen beriket seg på andres bekostning og andre ble stengt ute.

Oppmerksomheten ble rettet på feil sted!

Det var blitt etablert en tvilsom kobling mellom Gudsforholdet og deres forkvaklede religiøse aktiviteter. Tro ble redusert til en menneskelig prestasjon, aktivitet eller ytelse, fremfor å være gjenstand for Guds egen handling, åpenbaring og inngripen. Dette kunne ikke Jesus sitte stille å se på!

*

Tar vi en kort avstikker til kirkens historie ser vi at Martin Luther heller ikke var nådig overfor sin samtids religiøsitet. Han siterte med avsky den katolske kirkes avlatshandler,

dominikaneren Johan Tetzel, som blant mye annet fikk folk til å grave dypt i lommene for å finansiere byggingen av Peterskirken i Rom. «*Straks myntene i kassen klinger, sjelen ut av skjærsilden springer*», hevdet Tetzel. Religiøst sjarlataneri, en kobling mellom menneskelig ytelse og guddommelig belønning, gav god grobunn for utviklingen av protestantisk tradisjon som vår kirke er en del av. Nei, sa Luther, med henvisning til apostelen Paulus; nåden er ikke vårt verk, den er gratis. Den er en gave til dem som tar imot. Så befriende!

Spørsmålet er om vi kunne trenge litt vrede også i vår tid. Når TV-predikanter flår folk, lover mennesker gull og grønne skoger og

bidrar til å bringe kristendommen i vanry, er det grunn til å reagere!

*

Tilbake til Jesus. Jesus gikk amok! Han jaget vekk alle dem som solgte sine varer i Guds navn. Han endevendte pengevekslernes bord og duehandlernes benker. Stedet for den sanne gudsyndelse var blitt forvandlet til en røverhule, hevdet han.

Noen lurur kanskje på om julemarkedet vårt ville fått fyken om Jesus hadde gjestet oss i dag! Akkurat det tror jeg ikke! Vår menighet er ingen salgsbule 365 dager i året, og det foreligger ingen direkte løfter eller koblinger mellom livet her og det hinsidige. Selv vant jeg et par svarte sokker i lotteriet, som ikke passet meg men kona, et smykke som gikk til

en annen i familien, og så fikk jeg en gavepakning fra Avisen Vårt Land. Min gudstro og religiøse forestillingsverden ble verken styrket eller skadet av dette! Så herved er julemarkedet fredet og vil dermed gå av stabelen også neste år!

*

Men kanskje vi likevel har noe å lære av Jesu ryddesjau på tempelplassen? Jeg skal ikke fortelle **deg** hva **du** bør rydde i, men kanskje vi **hver for oss** skulle reflektere over all kommersen som adventstiden har ført med seg. Da jeg bodde i Chicago i fire år på 1990-tallet, holdt kjøpesentrene det gående fra tidlig i oktober. Det var ikke alle som feiret jul eller «Christmas», men det de kalt Holiday Season tok brått slutt andre eller

tredje juledag. Da var pakkene pakket opp, og juletrærne lå strødd i snøfønnene utenfor husene.

*

Teksten vår viser oss at adventstiden er en forberedelsestid – en ryddetid. En ryddetid både **i** og **utenfor** oss. Vi kan med god frimodighet kan skyve unna oss det unødvendige; de forstyrrende elementer. Vi feirer Kongens fødsel. Jesus som kom til oss!

Døperen Johannes fikk en særskilt oppgave som veirydder. Han gikk rett inn i rollen som var forberedt hos Profeten Jesaja, i kap. 40 i Jesaja-boken:

³ **En røst roper:**

Rydd Herrens vei i ørkenen,

jevn ut en vei i ødemarken
for vår Gud!

⁴ Hver dal skal heves,
hvert fjell og hver haug
skal senkes.
Bakket land skal bli til slette
og kollene til flat mark.

⁵ Herrens herlighet
skal åpenbare seg,
alle mennesker skal sammen se det.
For Herrens munn har talt.

*

Ryddeaksjonen var likevel ikke ferdig med
døperen Johannes. Kongen selv som vandret
inn på tempelplassen måtte selv rydde vei

inn i menneskers liv! Han var jo Kongen i det kongerike som Gud hadde forutsagt skulle komme. Profeten Natan hadde følgende budskap fra Gud til Kong David:

12 Når dine dager er til ende og du hviler hos dine fedre, vil jeg reise opp din etterkommer, en av ditt eget kjøtt og blod, til å etterfølge deg. Jeg vil grunnfeste kongedømmet hans.

13 Han skal bygge et hus for mitt navn, og jeg vil trygge hans kongetrone til evig tid. **14** Jeg vil være far for ham, og han skal være sønn for meg (2. Sam 7:12-14).

*

De voksne på tempelplassen hadde ikke ryddet plass til Kongen, men barna skjønnte det poenget. De var forberedt. Da Jesus helbredet noen blinde og lamme, ropte de av

hjertens lyst: «**Hosianna, Davids sønn!**» De hadde ryddet plass for Messias i sin bevissthet. Jesus var jo den salvede frelserkongen av Davids ætt som skulle komme. Overprestene og de skriftlærde derimot, satt fast i sin religiøse forestillingsverden og blindhet. Kongen ble avvist! Det var ikke uten grunn at avvisingen ble omtalt flere steder etterpå.

¹¹ Han kom til sitt eget,
og hans egne tok ikke imot ham (Joh
1,11), sier Johannes-prologen.

Men barna skjønte det altså. «Hører du hva de sier?» spør overprestene og de skriftlærde sarkastisk. Ja, sier Jesus. «**Har dere aldri lest: *Fra småbarns og spedbarns munn har du latt lovsang lyde!***»

*

Med Kristus flyttes perspektivet. Et nytt sentrum for tilbedelse etableres. Tempelet betyr ingenting lenger. Ikke våre vakre og kirkebygg heller, når det kommer til stykke. Gud kan tilbes overalt. Det handler ikke om **hvor** vi tilber men **hvem** vi tilber. Det eller den som betyr mest for oss, er i virkeligheten vår Gud.

Raseriet på tempelplassen skapte raseri hos andre. Da Jesus senere skulle bli anklaget og dømt til døden, sa det religiøse lederskap: «Denne mannen har sagt: ‘Jeg kan rive ned Guds tempel og bygge det opp igjen på tre dager.’»

De fikk rett. Jesus selv **ble** det nye tempel. Han ble fokus for den kristne kirkes

tilbedelse. Og menigheten selv ble ifølge det Nye Testamente et tempel for Den Hellige Ånd.

*

Hva din og min ryddeaksjon skal bestå i, nå i adventstiden, er ikke godt å si. Men en ting er sikkert. Vår viktigste forberedelse til julen er å rydde plass for Ham. Dét gjorde barna. Det er kanskje ikke rart at vi alle må ta imot Guds rike som et lite barn?

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var, er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.

